

Gospodarske in negospodarske investicije

Porast proračunskih izdatkov za negospodarske investicije je prav tako občuten. To vidimo iz naslednjega pregleda, ki kaže skupne negospodarske investicije, financirane iz sredstev ljudskih republik in ljudskih odborov, ne glede na instrumente financiranja.

	1953	1954	Indeks (v milijonih dinarjev)
Stanovanjsko-komunalne	20.400	37.412	183
Kulturno-socialne	8.244	17.494	212
Investicije v okviru dejavnosti državnih organov	7.472	16.635	223
Prometne	22.169	29.745	134

Kakor vidimo, so zlasti hitro porastle kulturno-socialne investicije in tiste investicije, ki jih vlagamo v okviru dejavnosti državnih organov, ki se pretežno financirajo iz proračuna. Te investicije so bile v letu 1954 dvakrat večje kakor pa v letu 1953. Za leto 1955 za sedaj še nimamo podatkov.

So okrajji, ki v letih 1953 in 1954 niso imeli skoraj nikakršnih gospodarskih investicij, ali pa so bile nepomembne, znatna sredstva iz proračuna pa so vlagali v negospodarske investicije. Stanje investicij v nekaj okrajjih Srbije daje takšne slike:

Ime okrajja	Gospod. invest. (v milij.)	Negospod. invest. (v milij.)
Moravski	50	60,5
Timoški	45	29
Krajinski	13,5	78
Takovski	13,6	50
Vršački	46,7	
Peški		
Porečki		

Kakor vidite, okrajji se pri investiranju niso orientirali na to, da bi vlagali sredstva v krepitev proizvodnje (zlasti so malo vlagali v kmetijstvo.) To je bilo toliko bolj potrebno, ker so vsi omenjeni okrajji, razen

krajinskega in porečkega, pasivni in sprejemajo dotacije, pa bi zato morali bolj računati na razvoj svoje lastne proizvodnje.

ZA KAJ OKRAJJI TROŠIJO PRORACUNSKA SREDSTVA

Anketa, ki jo je izvršil odbor za proračun, je ugotovila, da so

	1953	1954	Indeks (v milijonih dinarjev)
Stanovanjsko-komunalne	20.400	37.412	183
Kulturno-socialne	8.244	17.494	212
Investicije v okviru dejavnosti državnih organov	7.472	16.635	223
Prometne	22.169	29.745	134

posamezni okrajji, neupoštevajoč naše realne možnosti in potrebe trošili proračunska sredstva za manj važne, dostikrat nepotrebne objekte. Naj navedemo nekaj primerov:

V vršačkem okrajju, ki sprejema letno 74 milijonov dinarjev dotacij, so postavili izven mesta bife s teraso, ki pa je nerentabilen in dela samo ob sobotah in nedeljah. Za zgraditev umetnega jezera so potrošili 18 milijonov dinarjev, potrebna bo pa še večja vsota, da ga bodo dokončno dovršili. Zgradili so tudi velik stadion, ki ni postavljen na ugodnem mestu, zaradi česar ga ne morejo med letom zadosti izkoristiti, za njegovo vzdrževanje pa trošijo znatne vsote.

V Čačku so zgradili nov hotel s 300 posteljami. Tako velikega hotela ne bodo mogli popolnoma izkoristiti in namesto da bi prinašal dohodek, ga bo moral ljudski odbor okrajja dotirati še s pet do šest milijoni dinarjev na leto.

V deževskem okrajju (Novi Pazar) so po vojni zgradili 28 šol, v ljubiško-irnavskem (Cačak) 18 in v takovskem (Gornji Milanovac) 15 šol.

Ni dvoma, da je potrebno graditi šole, bolnišnice, dispan-

zerje in druge družbene institucije, ker so za take objekte velike potrebe, ali drugo je vprašanje, s kakšnim tempom lahko gradimo šole. Zdi se nam, da je 28 novih šol v deževskem okrajju za ta okraj, ki sprejema dotacije, preveč, kljub temu, da je očitno, da so temu okrajju šole potrebne.

Za sedaj ne moremo dati popolnejše strukture potroška proračunskih sredstev po okrajjih. Iz rezultatov, ki jih je dala anketa, pa lahko sklepamo, da največ teh sredstev, razen državne uprave, trošijo za pravo in kulturo, zdravje in socialno skrbstvo. Nekateri izmed teh izdatkov so neopravičeni, kar vidimo iz gornjih podatkov o investicijah iz proračuna, mnogi so sicer opravičeni, presegajo pa naše realne možnosti.

PLACEVANJE DAVKOV IN PRORACUN

Mnogi okrajji, ki sprejemajo dotacije, se ne trudijo dovolj, da bi zagotovili potrebna sredstva bodisi z doslednejšo izterjavo davkov, bodisi kako drugače. Nasprotno, najpogostejši pojav je ta, da prav tisti okrajji, ki sprejemajo dotacije, puščajo podjetjem več dobička, kakor bolj razviti okrajji, da so v takih okrajjih davčne stopnje blažje in podobno.

Podobno stanje je tudi glede na obdavčenje kmetov. To vidimo iz naslednjega pregleda, ki daje sliko skupnih dohodkov kmetov v vsej državi, v primerjavi z vsoto plačanega davka:

Leto	dohodek	davek
1952	217.024	22.881
1953	310.071	26.705
1954	306.046	27.659
1955	404.734	30.000

Iz teh nekoliko podatkov vidimo, da so dohodki kmetov v

primerjavi z letom 1953 porastli mnogo hitreje, kakor pa vplačevanje davka. To pomeni, da so davčne stopnje za kmete bile v letu 1955 blago odmerjene glede na njihove celotne dohodeke. To velja zlasti za nekatere okraje, ki prejemajo dotacije. Naj navedemo nekaj primerov:

Sremsko-mitroviški okraj, ki sprejema dotacije, je ob določanju stopnje dopolnilnega davka ostal pri minimalnih stopnjah, ponekod celo izpod minimalnih. Če bi bil določil malo višje stopnje davka, bi imel na razpologo okrog 40 milijonov dinarjev več, kar bi mu zadostovalo, da bi se odpovedal dotacijam, ki znašajo 34 milijonov dinarjev.

Vršački in gračaniški okraj

sta prav tako v letu 1955 določila nižje in srednje stopnje, jablaniški, topliški in še nekateri drugi pa skoraj izključno srednje itd. Vsi ti okrajji sprejemajo dotacije. Če bi določili večje stopnje, bi brez dvoma lahko znatno zmanjšali dotacije, ali pa se jim popolnoma odpovedali.

Pripominjamo, da smo pri prikazovanju konkretnih primerov o proračunski potrošnji v posameznih okrajih uporabili podatke samo iz Srbije, ker smo samo iz te republike imeli te podatke. Lahko rečemo pa, da je podobno stanje tudi v drugih republikah tako v pogledu proračunske potrošnje kakor v pogledu zagotovitve proračunskih sredstev.

NAROČNIKOM »NAŠE SKUPNOSTI«

Ker je nekaterim naročnikom s 1. januarjem potekla naročnina, jih prosimo, naj jo v najkrajšem času obnovijo, da bodo lahko redno prejeli vse številke »Naše skupnosti«.

Naročnina za »Našo skupnost« znaša:

- za vse leto 250 dinarjev
- za pol leta 125 dinarjev

Naročnino pošiljajte na naš tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani št. 60-KB-5-Z-367 s posebno oznako: »za »Našo skupnost«.

UREDNIŠKI ODBOR IN DOPISNIŠTVO ZA SLOVENIJO

Ljubljana, Ul. Toneta Tomšiča 9/II, telefon 21-605

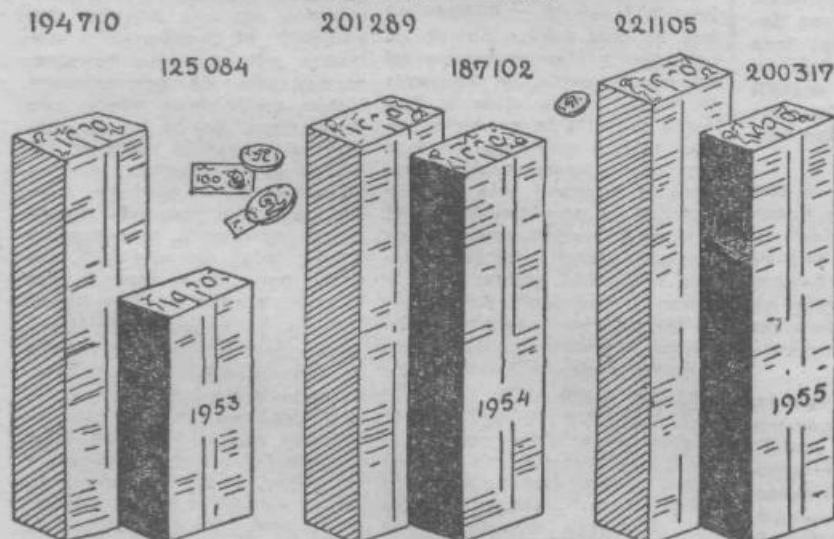
UPRAVA ZA SLOVENIJO:

Ljubljana, Ul. Toneta Tomšiča 5/II, p. predal 29, tel. 21-832

Pregled proračunske potrošnje

PRORACUNSKA POTROŠNJA

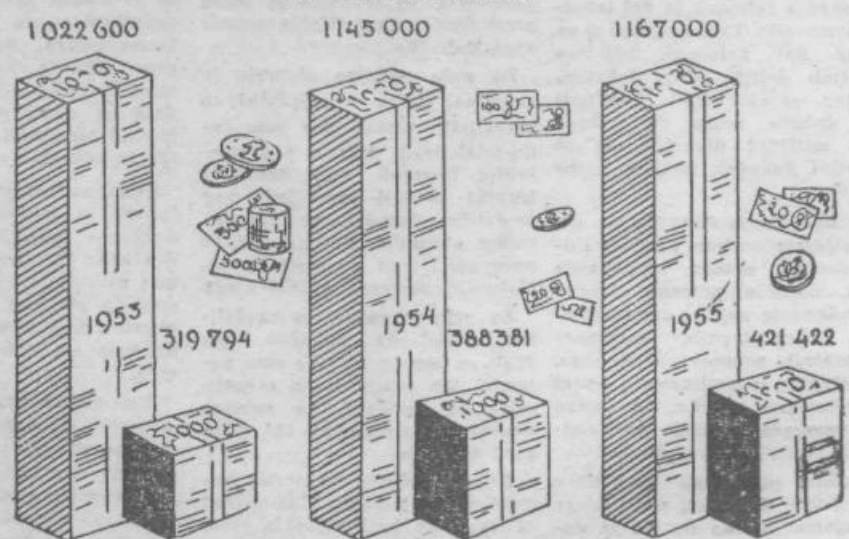
(V milijonih dinarjev)

Skupna proračunska potrošnja se je znatno povečala. Zvezni proračun (črčkasti stolpci) se je povečal od 194.7 na 221.1 milijarde dinarjev. Proračuni ljudskih republik in ljudskih odborov (črni stolpci) pa so se povečali od 125.0 na 200.3 milijarde dinarjev. Toda vedeti moramo, da je bilo to do neke mere nujno glede na vrsto obveznosti in služb, ki so z zveze prešle na ljudske odbore.

GIBANJE NARODNEGA DOHODKA IN PRORACUNSKA POTROŠNJA

(V milijonih dinarjev)

Narodni dohodek (črčkasti stolpci) se je od leta 1953 do leta 1955 povečal za 145 milijard dinarjev. V istem času pa so se proračunski izdatki (črni stolpci) povečali za nekaj nad 100 milijard dinarjev. Kakor je razvidno, gre večji del povečanja narodnega dohodka na proračunske izdatke.